

Mu.
ZEE

Eindverslag inhaalbeweging digitale collectieregistratie

Mu.ZEE maakt de oeuvres van drie grootmeesters en hun tijdgenoten digitaal toegankelijk

Vlaanderen
verbeelding werkt

Korte synthese van het project

Dankzij dit gesubsidieerd project kan Mu.ZEE - Kunstmuseum aan Zee haar unieke collectie 'Oostendse' grootmeesters meer zichtbaarheid en digitale toegankelijkheid geven.

Het project werkte rond de oeuvres van de drie grootmeesters James Ensor (1860-1949), Léon Spilliaert (1881-1946), Constant Permeke (1886-1952) en zeven tijdgenoten: Pierre-Louis Flouquet (1900-1967), E.L.T. Mesens (1903-1971), Jules Schmalzigaug (1882-1917), Victor Servranckx (1897-1965), Edgard Tytgat (1879-1957), Frits Van den Berghe (1883-1939) en Georges Vantongerloo (1886-1965).

Voor de duur van 1 jaar werd in 2020 een collectieregistrator aangeworven, die onder aansturing van de afdeling Behoud en Beheer instond voor de volgende taken:

- analyseren van aanwezige metadata (basisvelden in Adlib) en beeldmateriaal
- metadata uniformiseren, opschonen, aanvullen en verrijken
- fotografilesessies organiseren, digitale beelden (bestaande en nieuwe) uploaden in ResourceSpace en metadateren, nieuwe beelden uploaden in Adlib
- metadata en beelden ontsluiten als open data op de nieuwe museale website van Mu.ZEE (oplevering collectiepagina: voorjaar 2021), de website van Erfgoedinzicht, de VKC-Datahub, Wikidata en Wikimedia Commons (deze laatste enkel reproducties van kunstwerken in het publiek domein)

Samenvattend kan er worden gesteld dat kunstwerken van deze 10 kunstenaars in de collectie van Mu.ZEE verdiepend geregistreerd werden (na data cleaning) en duurzaam digitaal ontsloten op verschillende platformen.

Behandeld cultureel-erfgoed

De Mu.ZEE collectie omvat meer dan 7000 kunstwerken. De kunstwerken van Ensor, Spilliaert, Permeke en hun zeven tijdgenoten beslaan met 786 records in het collectiebeheersysteem Adlib een dikke 11% van de collectie:

- James Ensor: 361 records: 174 etsen, 83 tekeningen, 70 lithografieën, 27 schilderijen, 7 overige werken op papier (geïllustreerde boeken e.d.)
- Léon Spilliaert: 156 records: 78 aquarellen, gouaches, (pastel)tekeningen, 34 lithografieën, 30 geïllustreerde boeken of tijdschriften, 9 schilderijen, 4 etsen of drogenaalden, 1 linosnede
- Constant Permeke: 189 records: 68 schilderijen, 66 tekeningen, 55 beeldhouwwerken
- Victor Servranckx: 39 records: 16 ontwerpen voor behangpapier, 10 tekeningen en gouaches, 4 beschilderde tegels en 1 bord, 2 schilderijen, 2 drukplaten, 2 assemblages en 1 ready-made, 1 beeldhouwwerk
- Frits Van den Berghe: 13 records: 11 schilderijen, 1 tekening, 1 gouache
- Edgard Tytgat: 9 records: 6 schilderijen, 1 aquarel, 1 drogenaald, 1 drukdoos
- Georges Vantongerloo: 7 records: 4 schilderijen, 2 tekeningen, 1 aquarel
- Jules Schmalzigaug: 6 records: 4 aquarellen en/of pasteltekeningen, 2 schilderijen
- Pierre-Louis Flouquet: 4 records: 3 schilderijen, 1 map met linosneden
- E.L.T. Mesens: 2 records: 1 assemblage, 1 collage

Uit het gelopen waarderingstraject blijkt dat de kunstwerken van deze drie grootmeesters en hun tijdgenoten ontzettend waardevol en belangrijk zijn voor de museale collectie.

Werken van Ensor, Spilliaert, Van den Berghe en Schmalzigaug bevinden zich in het publiek domein.

Projectresultaten

Analyse van de aanwezige metadata en het aanwezige beeldmateriaal

Bij aanvang van het project werd er een analyse gemaakt van de aanwezige (en afwezige) metadata in de basisvelden in Adlib.

De volgende velden in Adlib werden nagekeken, omdat deze o.a. ook in functie van ontsluiting waar mogelijk ingevuld dienen te zijn:

- Objectnummer
- Onderdeel + Aantal
- Serienummer + Oplage
- Huidige standplaats

- Objectnaam
- Objectcategorie
- Titel
- Beschrijving
- Vervaardiger + Rol (indien van toepassing)
- Datering van ... Tot ...
- Materiaalbeschrijving
- State (printmaking)
- Technieken
- Materialen
- Afmetingen: Onderdeel – Afmeting – Waarde – Eenheid
- Afmetingen (vrije tekst)
- Opschriften | Merken: Soort + Positie + Inhoud
- Nummers (workpids): Soort – Nummer – Instelling – Datum
- Digitale referenties (datapids en representationpids): Omschrijving – Referentie
- Tabblad Rechten
- Credit Line
- Verwerving: Datum + Methode
- Huidige eigenaar

Er werd nagegaan of de ingevulde gegevens conform waren aan de regels uit het invulboek (CEST).

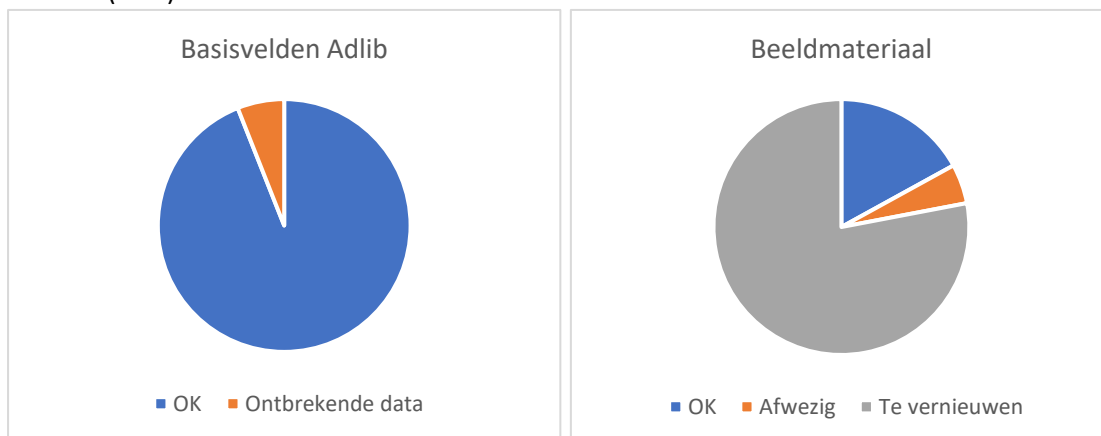
Daarnaast werd er gecontroleerd van welke kunstwerken er geen beeldmateriaal was, welke bestaande digitale beelden voldeden aan de standaarden vooropgesteld in CEST, en welke foto's hier niet aan voldeden en bijgevolg vernieuwd moesten worden.

Deze analyses werden per kunstenaar op recordniveau (per objectnummer) gemaakt en in Excel opgeslagen.

RESULTATEN VAN DE ANALYSE

James Ensor (361 records):

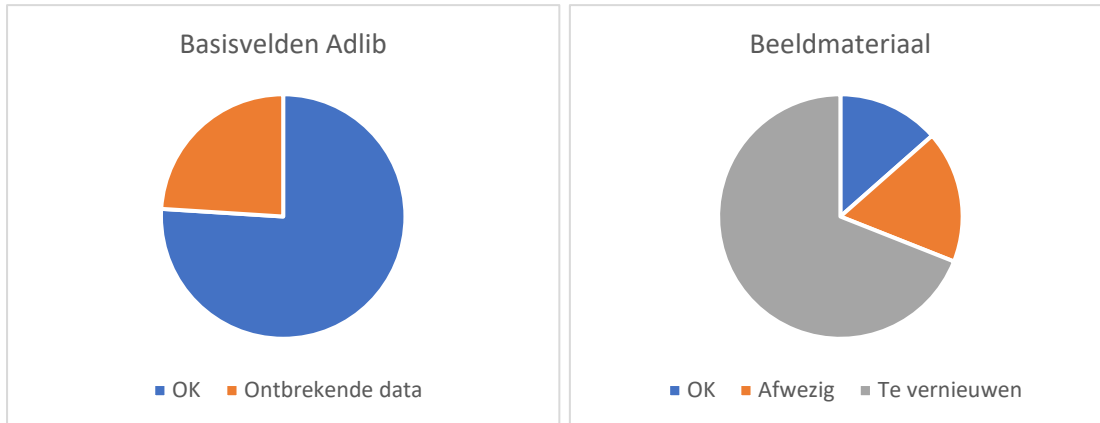
- Metadata: de hierboven vermelde basisvelden waren bij 340 records ingevuld (94%). Bij 21 records waren 1 of meerdere basisvelden niet ingevuld (6%), meer bepaald betreffende de staat van etsen (10 records of 3%), bepaalde fysieke kenmerken zoals materialen of afmetingen (7 records of 2%) en de datering (4 records of 1%). Daarnaast bleek de standplaats van 40 records onduidelijk.
- Beeldmateriaal: van 19 records waren er geen digitale beelden voorhanden (5%). 60 records hadden afbeeldingen die voldeden aan de standaarden (17%). Van 282 records moest het beeldmateriaal vernieuwd worden (78%).

- Van de 340 records waarvan de basisvelden ingevuld waren, hadden 59 records volwaardig beeldmateriaal (17% van die records), 17 records geen digitale beelden (5%) en 264 records beeldmateriaal dat vernieuwd moest worden (78%).

Léon Spilliaert (156 records):

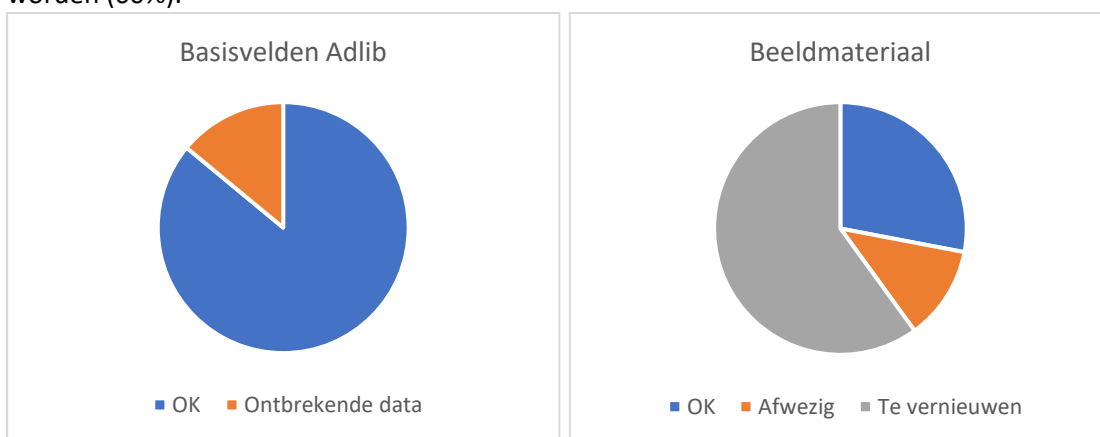
- Metadata: de hierboven vermelde basisvelden waren bij 118 records ingevuld (76%). Bij 38 records waren 1 of meerdere basisvelden niet ingevuld (24%), voornamelijk betreffende bepaalde fysieke kenmerken zoals materialen of afmetingen (26 records of 16,5%). Daarnaast bleek de standplaats van 24 records onduidelijk.
- Beeldmateriaal: van 27 records waren er geen digitale beelden voorhanden (17,5%). 21 records hadden afbeeldingen die voldeden aan de standaarden (13,5%). Van 108 records moest het beeldmateriaal vernieuwd worden (69%).

- Van de 118 records waarvan de basisvelden ingevuld waren, hadden 20 records volwaardig beeldmateriaal (17% van die records), 20 records geen digitale beelden (17%) en 78 records beeldmateriaal dat vernieuwd moest worden (66%).

Constant Permeke (189 records):

- Metadata: de hierboven vermelde basisvelden waren bij 163 records ingevuld (86%). Bij 26 records waren 1 of meerdere basisvelden niet ingevuld (14%), meer bepaald betreffende een combinatie van datering en bepaalde fysieke kenmerken zoals materialen of afmetingen (17 records of 9%), of 1 van deze basisvelden (datering, materialen, afmetingen) afzonderlijk (9 records of 5%). Daarnaast bleek de standplaats van 34 records onduidelijk.
- Beeldmateriaal: van 23 records waren er geen digitale beelden voorhanden (12%). 53 records hadden afbeeldingen die voldeden aan de standaarden (28%). Van 113 records moest het beeldmateriaal vernieuwd worden (60%).

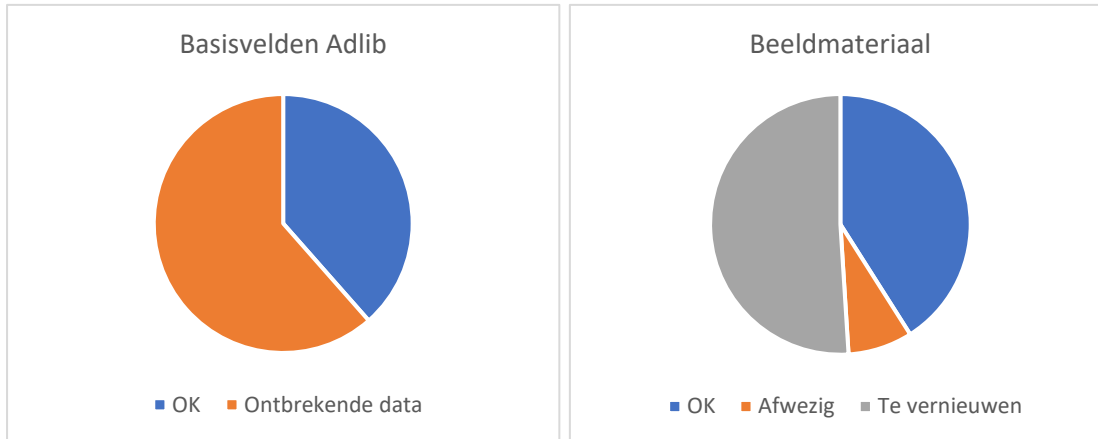
- Van de 163 records waarvan de basisvelden ingevuld waren, hadden 52 records volwaardig beeldmateriaal (32% van die records), 4 records geen digitale beelden (2,5%) en 107 records beeldmateriaal dat vernieuwd moest worden (56,5%).

Victor Servranckx (39 records):

- Metadata: de hierboven vermelde basisvelden waren bij 15 records ingevuld (38,5%). Bij 24 records waren 1 of meerdere basisvelden niet ingevuld (61,5%), meer bepaald de objectnaam en techniek (15 records of

38,5%), bepaalde fysieke kenmerken zoals materialen of afmetingen (9 records of 23%). Daarnaast bleek de standplaats van 6 records onduidelijk.

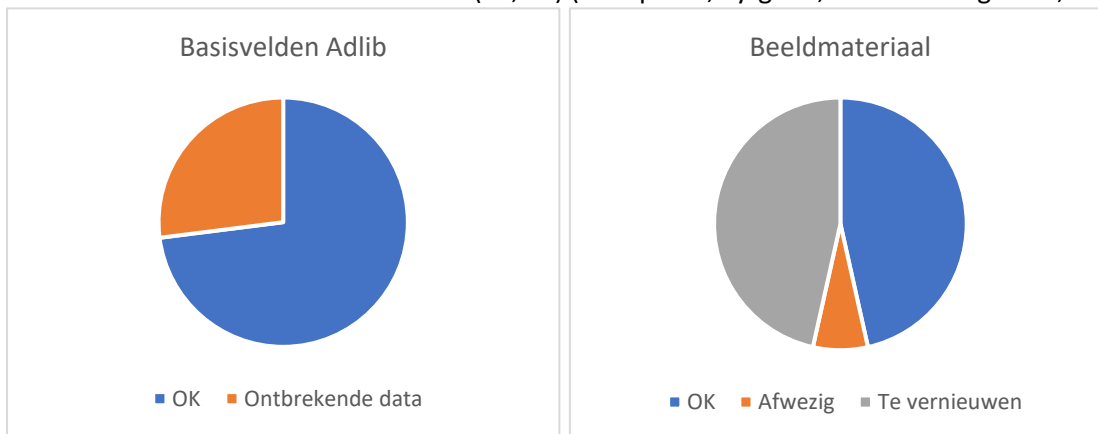
- Beeldmateriaal: van 3 records waren er geen digitale beelden voorhanden (8%). 16 records hadden afbeeldingen die voldeden aan de standaarden (41%). Van 20 records moest het beeldmateriaal vernieuwd worden (51%).

- Van de 15 records waarvan de basisvelden ingevuld waren, hadden 10 records volwaardig beeldmateriaal (66,7% van die records) en 5 records beeldmateriaal dat vernieuwd moest worden (33,3%).

Frits Van den Berghe (13 records), Edgard Tytgat (9 records), Georges Vantongerloo (7 records), Jules Schmalzigaug (6 records), Pierre-Louis Flouquet (4 records), E.L.T. Mesens (2 records):

- Deze 6 kunstenaars werden in functie van de analyseresultaten samengenomen, omwille van het beperkte aantal records per individu. In totaal gaat het om 41 records.
- Metadata: de hierboven vermelde basisvelden waren bij 30 records ingevuld (73%). Bij 11 records waren 1 of meerdere basisvelden niet ingevuld (27%), voornamelijk bepaalde fysieke kenmerken zoals materialen of afmetingen (alle 11 records). Daarnaast bleek de standplaats van 5 records onduidelijk.
- Beeldmateriaal: van 3 records waren er geen digitale beelden voorhanden (7%) (Flouquet 1, Schmalzigaug 1, Tytgat 1). 19 records hadden afbeeldingen die voldeden aan de standaarden (46,5%). Van 19 records moest het beeldmateriaal vernieuwd worden (46,5%) (Flouquet 1, Tytgat 6, Van den Berghe 11, Vantongerloo 1).

- Van de 30 records waarvan de basisvelden ingevuld waren, hadden 15 records volwaardig beeldmateriaal (50% van die records), 1 record geen digitale beelden en 14 records beeldmateriaal dat vernieuwd moest worden (samen eveneens 50%).

Metadata uniformiseren, opschonen, aanvullen en verrijken

Basisregistratie

- De geselecteerde basisvelden werden conform aan de richtlijnen uit het "Invalboek Objecten" (CEST) en het "Registratiehandboek moderne en hedendaagse kunst" (CAHF) waar mogelijk aangevuld en/of gecorrigeerd (consistent gemaakt)

- Informatie en gegevens over de werken uit o.a. oeuvercatalogi en boeken uitgegeven door het Museum voor Schone Kunsten Oostende, PMMK en Mu.ZEE werden verwerkt
- De metadata werden geüniformiseerd. Zo werden bv. alle afmetingen in cm omgezet (i.p.v. het bestaande onderscheid tussen afmetingen in mm en afmetingen in cm)
- Indien mogelijk werden kunstwerken opgemeten
- Vraagtekens bij standplaatsen werden onderzocht door de depotbeheerder en waar mogelijk gecorrigeerd
- De objectcategorieën en objectnamen werden gestandaardiseerd volgens de AAT, en werden gereconciliëerd door het toevoegen van bron, nummer (identifier) en scope note uit de AAT
- De vervaardigers werden gereconciliëerd door het toevoegen van bron en nummer (identifier) uit RKDartists en Wikidata

De voortgang werd per kunstenaar op recordniveau (per objectnummer) bijgehouden in Excel.

EINDRESULTATEN BASISREGISTRATIE

James Ensor (361 records): 359 records OK (99%), 2 records waarbij er op dit moment nog bepaalde metadata ontbreken (1%), waaronder 1 werk waarvan de standplaats voorlopig onbekend is en bepaalde fysieke kenmerken ontbreken, en 1 werk waarvan de gebruikte materialen onderzocht behoeven te worden.

Léon Spilliaert (156 records): alle 156 records OK (100%).

Constant Permeke (189 records): 166 records OK (88%), 23 records waarbij er op dit moment nog bepaalde metadata ontbreken (12%). Bij 16 van deze laatste missen metadata m.b.t. datering en/of bepaalde fysieke kenmerken zoals afmetingen of materialen (8,5%), die niet aangevuld kunnen worden omdat de standplaats voorlopig onbekend is. De overige 7 records (3,5%) behoeven verder onderzoek om een datering (4 records), historisch correcte titel (1 record), beide (1 record) of materiaalbeschrijving (1 record) toegekend te kunnen krijgen.

Victor Servranckx (39 records): 38 records OK (97,5%), 1 record waarvan de gebruikte materialen onderzocht behoeven te worden (2,5%)

Frits Van den Berghe (13 records), Edgard Tytgat (9 records), Georges Vantongerloo (7 records), Jules Schmalzigaug (6 records), Pierre-Louis Flouquet (4 records), E.L.T. Mesens (2 records): van de in totaal 41 records zijn 38 records OK (93%), bij 3 records ontbreken op dit moment nog bepaalde metadata (7%). Van 1 van deze laatste is de standplaats voorlopig onbekend waardoor bepaalde ontbrekende fysieke kenmerken niet aangevuld kunnen worden. De overige 2 records behoeven diepgaand onderzoek om een materiaalbeschrijving (1 record) of meer metadata in het algemeen (1 record) toekend te kunnen krijgen.

Verdiepend registreren: tabbladen “Iconografie” en “Associaties”

Aan de hand van regels uit het “Invalboek Objecten” (CEST) en SPECTRUM 5.0 Collection Management Standard werden er in Excel overzichtstabellen gemaakt met registratierichtlijnen voor velden in de tabbladen “Iconografie” en “Associaties” in Adlib. Dit bestand geeft per veld een definitie of toelichting, geïllustreerd door enkele voorbeelden of een oplist van de keuzemogelijkheden, en geeft aan welke bron er kan of moet gebruikt worden. Deze tabellen vormen een aanvulling op de bestaande interne registratierichtlijnen.

In de volgende groepen in Adlib werden waar mogelijk en/of relevant iconografische informatie en associaties tussen kunstwerken en personen, onderwerpen of periodes geregistreerd:

Tabblad “Iconografie”

- Algemene onderwerpsontsluiting
- Afgebeelde persoon/instelling
- Afgebeeld onderwerp
- Afgebeelde periode

Tabblad “Associaties”

- Geassocieerde persoon/instelling
- Geassocieerd onderwerp
- Geassocieerde periode

1	ICONOGRAFIE: wat er te zien is van of op een object, zonder dit te interpreteren				
2	Groep	Veld	Bron	Definitie / Toelichting	Voorbeelden of keuzemogelijkheden
3	Algemene onderwerpsontsluiting			Het element 'hoofdmotief' bevat termen die in algemene bewoordingen aangeven wat het werk of object voorstelt of wat erin/erop is afgebeeld.	
4		Hoofdmotief algemeen	Iconclass --> Thesaurus	documenteert het afgebeelde onderwerp van een object in een algemene term	animal traction, animal-drawn vehicle (carriage etc.) public life of Christ: from his baptism until the Passion
5		Hoofdmotief specifiek	Iconclass --> Thesaurus	documenteert het afgebeelde onderwerp van een object in een specifieke term; deze specifieke term dient te passen in de categorie waarmee je de iconografie beschrijft in het veld "Hoofdmotief algemeen".	two-wheeled, animal drawn vehicle (+ two persons - traffic and transport) story of Christ stilling the storm on the Sea of Galilee
6		Classificatieschema		documenteert de naam van het classificatieschema dat is toegepast om de voorstelling op het object (term hoofdmotief) te categoriseren; een iconografisch classificatieschema geeft een indeling volgens categorieën voor een iconografische beschrijving	Iconclass
7		Code		documenteert de unieke code waarmee de voorstelling op het object (hoofdmotief algemeen) middels het toegepaste classificatiesysteem (classificatieschema) gecategoriseerd wordt	46C14 46C142(+22) 73C 73C31
8				Door dit veld te herhalen kunnen meerdere classificatiecodes, en dus meerdere iconografische motieven, worden toegekend. Geef bij elke code aan welk classificatieschema gebruikt is. Dit is van toepassing op bijvoorbeeld een voorstelling die meerdere scènes bevat.	voorstelling met meerdere gebeurtenissen uit Christus' jeugd: Iconclass-code 73B (scènes uit de jeugd van Christus) of de afzonderlijke taferelen specifieker benoemen, bv. 73B1, 73B2, etc.
9	Afgebeelde persoon/instelling			beschrijving van de voorstelling van een persoon/instelling afgebeeld op of beschreven in een object	
10		Positie		documenteert de plaats op het object waar de afgebeelde persoon of instelling wordt voorgesteld of afgebeeld	voorkant centraal linkerbovenhoek persoon

Screenshot van een deel van de overzichtstabel met registratierichtlijnen voor het tabblad "Iconografie"

1	ASSOCIATIES: informatie die gelinkt is aan het object, maar niet inherent is aan het object; associaties die buiten de beschrijving van het object zelf vallen				
2	Groep	Veld	Bron	Definitie / Toelichting	Voorbeelden of keuzemogelijkheden
3	Geassocieerde persoon/instelling			een persoon of instelling geassocieerd met de geschiedenis van het object of een groep objecten	gebruiksvoorwerp van gedragen door
4		Associatie	Thesaurus	de soort associatie die de persoon of instelling met het object heeft	persoon familie instelling dienstonderdeel
5		Soort naam	Drop down-menu	het soort naam dat is toegekend aan de met het object geassocieerde persoon of instelling	Einstein, Albert Hotel De Haan Vijfde regiment Artillerie
6		Naam	RKDartists of Vlaf --> "Personen en instellingen"	de naam van de persoon of instelling die met het object geassocieerd zijn; alleen gegevens die niet in een ander tabblad vermeld kunnen worden (dus niet de verwervingsbron, eigenaar, vervaardiger etc.)	(ISO-norm)
7		Begindatum		begindatum van de periode waarin de persoon of instelling met het object geassocieerd wordt	(ISO-norm)
8		Einddatum		einddatum van de periode waarin de persoon/instelling met het object geassocieerd wordt	(ISO-norm)
9		Bijzonderheden		bijzonderheden over en toelichting bij de associatie van de persoon of instelling met het object	Jan Janssens droeg de hoed op zijn huwelijksdag
10	Geassocieerd onderwerp			geeft de associatie aan tussen een concept en een object of een groep objecten	
11		Concept		bevat een associatie tussen een historische gebeurtenis en een object of groep objecten	
12		Gebeurtenis		geeft een associatie tussen een plaats en het object of een groep objecten	
13		Locatie		geeft een associatie tussen het object en een ander object of een groep objecten	
14		Object		Het gaat hier over een associatie met een object buiten je eigen collectie. Om een relatie aan te duiden met een object in je eigen collectie gebruik het element 'gerelateerd'	
15		Associatie		de soort associatie van het object met het concept / de gebeurtenis / de locatie	gebruikt voor getest voor
16		Concept / Gebeurtenis / Locatie	Thesaurus	de soort associatie die het object of groep objecten met het beschreven object heeft	reproductie van
17		Object	Thesaurus		
18		Soort onderwerp			

Screenshot van een deel van de overzichtstabel met registratierichtlijnen voor het tabblad "Associaties"

Voor het invullen van de velden in de groep "Algemene onderwerpsontsluiting" in het tabblad "Iconografie" werd gebruik gemaakt van de iconografische thesaurus Iconclass (<http://www.iconclass.org/help/outline>). Omdat Iconclass nog niet in het Nederlands beschikbaar is en om de werklust enigszins in te perken, werd ervoor geopteerd om de iconografische categorieën in het Engels over te nemen in Adlib.

Door de persistente identificatoren toe te voegen werden deze velden op een duurzame wijze aan de externe autoriteit gekoppeld.

The screenshot shows the Adlib database interface. The top navigation bar includes tabs for 'Verwerving', 'Gebruik | Objectgeschiedenis | Eigendom', 'Standplaats | Toekomstige verplaatsingen', 'Standplaatshistorie', 'Tentoonstellingen | Onderzoek/gebruik', 'Bruiklenen', 'Begeleidende teksten', 'Beheergegevens', and 'Object ID'. The 'Iconografie' tab is currently selected. The main content area shows the following classification codes:

Classificatieschema	Code
Iconclass	61E
Iconclass	4711
Iconclass	61E(DEVONSHIRE)
Iconclass	47114

Other visible text includes 'Algemene onderwerpsontsluiting', 'Inhoudsbeschrijving', and 'Aangebeelde persoon/instelling'.

Uit de ingevulde velden in de tabbladen "Iconografie" en "Associaties" kunnen basislijsten van gezamenlijk te hanteren trefwoorden getrokken worden, zoals ook het geval is bij bijvoorbeeld de objectcategorieën, objectnamen, vervaardigers en materialen.

Doorstroming metadata

In functie van het doorstromen van metadata uit Adlib via de API van Erfgoedinzicht werd in 2020 door Hero Solutions, in samenwerking met VKC en Erfgoedinzicht, een eigen Datahub uitgerold. De Datahub van Mu.ZEE is gebaseerd op de Datahub van VKC, maar staat er los van. Deze Datahub wordt op een server van Mu.ZEE gehost en door Mu.ZEE zelf beheerd. Ze bevat records die in Adlib aangeduid worden met "Extranet" in het veld "webpublicatie", die elke dag via een pipeline (op diezelfde server) up-to-date worden gebracht met de metadata die aanwezig zijn in Adlib. De Datahub van VKC bevat daarentegen records die in Adlib aangeduid worden met "VKC Datahub API" in het veld "webpublicatie". Beide aanduidingen staan los van elkaar. Records kunnen dus in een van beide Datahubs, in allebei of in geen van beide worden opgenomen, naargelang de keuzes van Mu.ZEE.

Op dit moment dient de Datahub van Mu.ZEE twee doelen. Eerst en vooral voor hergebruik van metadata over de collectie, bv. voor de collectiepagina op de museumwebsite. Daarnaast worden via een zelf beheerde Imagehub de metadata automatisch toegevoegd aan afbeeldingen in de ResourceSpace-DAM van Mu.ZEE (zie ook verder). De records in de Mu.ZEE-Datahub bevatten extra velden die (nog) niet in de Datahub van VKC werden opgenomen, zoals verwerving, associaties, opschriften en tentoonstellingsgeschiedenis. Omwille van onder meer privacy, auteursrechten, lopende onderzoeken en dergelijke meer, mogen sommige van deze gegevens niet zomaar publiek gemaakt worden. In tegenstelling tot de Datahub van VKC werd de Datahub van Mu.ZEE met een wachtwoord beveiligd, zodat enkel specifieke applicaties (zoals de online collectiepagina en de interne Imagehub) gebruik kunnen maken van deze data.

Beeldmateriaal

ResourceSpace

In functie van duurzame preservatie en overzichtelijk, eenduidig en toekomstig gecentraliseerd beeldbeheer met mogelijkheden tot ontsluiting, ging de afdeling Behoud en Beheer in maart 2020 over tot de ontwikkeling van een open source DAM-systeem, nl. ResourceSpace. De totstandkoming daarvan gebeurde door Hero Solutions. In

samenwerking met Erfgoedinzicht en VKC werden een Imagehub en een eigen Datahub opgezet om de nodige data te kunnen laten doorstromen.

Om de benodigde schijfruimte te verkleinen worden de beelden eerst zonder kwaliteitsverlies herschaald naar 5000 pixels (indien groter aan de langste zijde). Dit is een tussenstap om PTIF-afbeeldingen te bekomen voor publicatie. Deze laatste zijn afgeleiden van de herschaalde afbeeldingen. We kozen ervoor om bij het uploaden zelf te kiezen of we de afgeleiden op 100% dan wel op 90% kwaliteit willen, afhankelijk van het bestandstype (Jpg of Tif) en de bestandsgrootte van het originele beeld.

Afbeeldingen die in ResourceSpace geüpload worden, worden aan de hand van de objectnummers gekoppeld aan de bijhorende metadata van het afgebeelde kunstwerk uit de Mu.ZEE-Datahub. Daarnaast worden ook technische metadata waaronder de fotograaf, datum van opname en cameratype aan de afbeeldingen gekoppeld. Per beeld wordt in ResourceSpace aangegeven waarvoor het gebruikt mag worden, onder de naam “cleared for usage” (boomstructuur): internal use only – academic use – use for museums and other institutions – public use. Een API faciliteert een eenvoudige deling van het beeldmateriaal op de vernieuwde museumwebsite. Hiervoor worden beelden die gepubliceerd dienen te worden, aangevinkt als “Recommended for publication”. In ResourceSpace worden ten slotte IIIF-manifests gegenereerd waardoor de beelden IIIF-conform gepubliceerd kunnen worden.

Aanwezig (bruikbaar) beeldmateriaal

De informatie over het aanwezige beeldmateriaal, dat in aanmerking komt voor ontsluiting, werd consistent gemaakt (gecorrigeerd waar nodig) en verder aangevuld (verrijkt). Concreet werd er gewerkt rond de informatie met betrekking tot het auteursrecht (rechten per kunstenaar werden op objectniveau ingevoerd in Adlib volgens het systeem van de Rights Statements), attributie en de herkomst (fotograaf) voor elk digitaal beeld bij elk kunstwerk. Deze beelden werden samengebracht en vervolgens geüpload in ResourceSpace. In totaal gaat dit om 306 beelden, die betrekking hebben op 169 objectnummers.

Nieuw beeldmateriaal

Van de kunstwerken waarvan nog geen digitale beelden bestonden en van deze waarvan het aanwezige beeldmateriaal niet voldeed aan de standaarden, liet Mu.ZEE (in samenwerking met meemoo) nieuw beeldmateriaal maken door een externe, professionele fotograaf uit de fotografenpool van meemoo. Er vonden 13 fotografiedagen plaats; 11 in Mu.ZEE (tussen eind september en eind oktober) en 2 in het Permekemuseum (half november). Sommige records bestaan uit meerdere werken of exemplaren (bv. een reeks lithografieën), zijn boeken of tijdschriften met illustraties, of zijn beeldhouwwerken die vanuit verschillende standpunten gefotografeerd werden. Daarom overstijgt het aantal genomen foto's het aantal gefotografeerde objectnummers. In totaal werden 963 foto's van 569 records verwerkt. Deze nieuwe beelden werden in Adlib gekoppeld aan de betreffende objectrecords en werden geüpload in ResourceSpace.

James Ensor: 292 records werden gefotografeerd. Van deze records werden in totaal 397 foto's verwerkt. 9 records konden niet gefotografeerd worden, omdat het om de achterzijde van een ingekaderd werk ging (6) of omdat de standplaats voorlopig onbekend is (3).

Léon Spilliaert: 131 records werden gefotografeerd. Van deze records werden in totaal 334 foto's verwerkt. 4 records konden niet gefotografeerd worden, omdat deze op bruikleen naar een tentoonstelling waren (2), het om de achterzijde van een ingekaderd werk ging (1) of omdat de standplaats voorlopig onbekend is (1).

Constant Permeke: 105 records werden gefotografeerd. Van deze records werden in totaal 180 foto's verwerkt. 31 records konden niet gefotografeerd worden, omdat de standplaats voorlopig onbekend is (21), deze als buitenbeeld ingepakt waren tegen de koude (2), deze gerestaureerd moeten of zullen worden (6), deze reeds ingepakt waren n.a.v. de sluiting van het Permekemuseum (2).

Victor Servranckx: 22 records werden gefotografeerd. Van deze records werden in totaal 25 foto's verwerkt. 1 record kon niet gefotografeerd worden, omdat de standplaats voorlopig onbekend is

Frits Van den Berghe, Edgard Tytgat, Georges Vantongerloo, Jules Schmalzigaug, Pierre-Louis Flouquet, E.L.T.

Mesens: 19 records werden gefotografeerd. Van deze records werden in totaal 27 foto's verwerkt. 3 records konden niet gefotografeerd worden, omdat de standplaats voorlopig onbekend is (2) of omdat het om de achterzijde van een ingekaderd werk ging (1)

De voortgang werd per kunstenaar op recordniveau (per objectnummer) bijgehouden in Excel. Werken die niet gefotografeerd konden worden, zullen, waar mogelijk, later nog aan bod komen (na restauratie, onderzoek, ...).

EINDRESULTATEN ALLE BEELDMATERIAAL (bestaande + nieuwe digitale beelden)

James Ensor (361 records): 352 records OK (97,5%), 2 records zonder afbeelding (0,5%) en 7 records met enkel oud of niet voor publicatie geschikt beeldmateriaal (2%)

Léon Spilliaert (156 records): 152 records OK (97,4%), 1 records zonder afbeelding (0,6%) en 3 records met enkel oud of niet voor publicatie geschikt beeldmateriaal (2%)

Constant Permeke (189 records): 158 records OK (83,5%), 16 records zonder afbeelding (8,5%) en 15 records met enkel oud of niet voor publicatie geschikt beeldmateriaal (8%)

Victor Servranckx (39 records): 38 records OK (97,5%) en 1 record zonder afbeelding (2,5%)

Frits Van den Berghe (13 records), Edgard Tytgat (9 records), Georges Vantongerloo (7 records), Jules Schmalzigaug (6 records), Pierre-Louis Flouquet (4 records), E.L.T. Mesens (2 records): van de in totaal 41 records zijn 38 records OK (93%), 1 record zonder afbeelding (2%) en 2 records met enkel oud of niet voor publicatie geschikt beeldmateriaal (5%)

Ontsluiting via diverse digitale kanalen

In haar beleidsplan stelde Mu.ZEE als doelstelling: meer publiek worden. Dit betekent niet alleen in het fysieke museum maar zeker ook online. Als collectiebeherende instelling wil ze dit doen door te vertrekken vanuit haar museale collecties. Deze collecties digitaal ontsluiten via het verdiepend registreren van metadata en kwalitatief beeldmateriaal als open data maakt dit mogelijk. Hiermee vertaalt het museum één van haar vijf doelstellingen: een innovatief en digitaal museum zijn in het duurzaam zorgen voor kunst en erfgoed (SD4, OD7.4). Het uiteindelijke doel van de ontsluiting is de metadata en beelden vindbaar, zichtbaar en digitaal toegankelijk te maken.

Het project sluit naadloos aan bij 2 belangrijke objectieven uit het collectieplan en de digitale strategie van Mu.ZEE:
- het kwalitatief controleren en aanvullen van metadata en beeldmateriaal, in overeenstemming met internationale standaarden en gekoppeld aan autoriteiten;
- het delen van deze data naar een breed publiek door ontsluiting op diverse online platformen.

Van de 786 behandelde records werden 751 records ontsloten. 35 records die nog geen (goede) foto hebben, konden niet ontsloten worden wegens een voorlopig onbekende standplaats (28) of conservatorische redenen (7). In Adlib werd ervoor gezorgd dat in het veld "webpublicatie" bij die 751 records "Extranet" (doorstroming naar de Mu.ZEE-Datahub), "Erfgoedinzicht" (doorstroming naar de website van Erfgoedinzicht) en "VKC Datahub API" (doorstroming naar de VKC-Datahub/IIIF-Arthur Flanders) aangeduid stond.

James Ensor: 356 records (98,5% van 361 records)	Edgard Tytgat: 9 records (100%)
Léon Spilliaert: 155 records (99,5% van 156 records)	Georges Vantongerloo: 6 records (86% van 7 records)
Constant Permeke: 164 records (87% van 189 records)	Jules Schmalzigaug: 5 records (83,5% van 6 records)
Victor Servranckx: 38 records (97,5% van 39 records)	Piere-Louis Flouquet: 4 records (100%)
Frits Van den Berghe: 12 records (92,5% van 13 records)	E.L.T. Mesens: 2 records (100%)

Mu.ZEE heeft data (metadata en/of beeldmateriaal) ontsloten (of zal deze ontsluiten) via volgende kanalen:

Nieuwe website Mu.ZEE: collectiepagina

In 2019 startte het proces voor de ontwikkeling van een nieuwe website. Begin 2020 werd de ontsluiting van de eigen collectie op deze website in gang gezet.

In een eerste stap (februari 2020) werd een keuze en analyse gemaakt van de velden in Adlib die (al dan niet zichtbaar) gepubliceerd zullen worden. Daarnaast werd er bepaald welke zoekfilters op de collectiepagina moeten komen. Dit alles werd neergeschreven in een werknota.

Vervolgens (maart – juni 2020) werd door Hero Solutions in samenwerking met Erfgoedinzicht en VKC een Imagehub

(verbonden aan ResourceSpace) en een eigen Datahub opgezet om data te kunnen laten doorstromen. Data en beelden van 751 records zullen via de Mu.ZEE-Datahub, IIIF-Imagehub en ResourceSpace ontsloten worden op de vernieuwde museumwebsite, met IIIF-configuratie. De collectiepagina zal in het voorjaar van 2021 opgeleverd worden en zal bereikbaar zijn door op <https://www.muzee.be/> door te klikken naar “Collectie”. Zodra de collectiepagina opgeleverd is, zullen de webpagina’s waarop deze kunstwerken ontsloten worden met behulp van de app CultURize gepubliceerd worden als persistente URI’s om linkrot te voorkomen, de kunstwerken eenduidig vindbaar te maken en de data duurzaam te linken tussen de in gebruik genomen systemen.

Website Erfgoedinzicht

Mu.ZEE is aangesloten bij het Erfgoedinzicht netwerk. Het platform is rechtstreeks gekoppeld aan Adlib. De catalogus geeft een actueel beeld van de collectieregistratie bij de partners in het netwerk. Mu.ZEE publiceerde in het verleden reeds 447 records via dit platform. Van zeven van de tien kunstenaars van dit project waren al een aantal records ontsloten op de website van Erfgoedinzicht:

James Ensor: 20 records	Frits Van den Berghe: 2 records
Léon Spilliaert: 84 records	Georges Vantongerloo: 2 records
Constant Permeke: 1 record	Jules Schmalzigaug: 2 records
Victor Servranckx: 3 records	

Deze 114 records werden aangevuld met 637 bijkomende records, door dit voor zowel metadata als beelden aan te duiden in Adlib. In totaal zijn er 1084 werken uit de collectie van Mu.ZEE terug te vinden op erfgoedinzicht.be: https://erfgoedinzicht.be/collecties/?mode=gallery&view=horizontal&sort=random%7B1612467999136%7D%20asc&page=1&fq%5B%5D=search_s_institution:%22Mu.ZEE,%20Kunstmuseum%20aan%20zee%22&reverse=0

VKC-Datahub/IIIF-Arthur Flanders

Begin 2019 startten Mu.ZEE en VKC een traject om een representatieve selectie van haar collectie te ontsluiten via IIIF-Arthur Flanders. Er wordt ingezet op de automatische uitwisseling van gegevens uit Adlib, de conversie naar LIDO als open standaard uitwisselingsformaat, en de publicatie van de gegevens onder Creative Commons licenties. Bij aanvang van het project werden er reeds 447 records ontsloten op de VKC-Datahub. Dit gaat om dezelfde records als degene die op de website van Erfgoedinzicht gepubliceerd werden. Er waren dus al 114 records van zeven van de tien kunstenaars van dit project opgenomen in de VKC-Datahub. In dit project breidde Mu.ZEE deze selectie uit met 637 records zodat er 751 records uit dit project en 1084 records in totaal uit Adlib doorstromen.

Wikimedia-platformen

In 2016 nam Mu.ZEE deel aan Fase 3 van het project *Persistente Identificatie* dat door PACKED werd getrokken. Centraal stond de ontsluiting van de identificatiegegevens over de collecties als Linked Open Data (LOD) via Wikidata. Mu.ZEE leverde toen een set van 3979 records aan via een manuele export uit Adlib. In dit project heeft Mu.ZEE (onder begeleiding van meemoo) de reeds gepubliceerde dataset in Wikidata verder aangevuld met gestructureerde gegevens van de hierboven opgesomde 751 records (na data cleaning en reconciliëring via Open Refine). Via quickstatements werden 56 records aangemaakt als nieuwe items en de overige 695 items aangevuld. Beelden van de werken van de 4 kunstenaars die zich in het publiek domein bevinden, werden via PATTYPAN onder CC0-licentie geüpload op Wikimedia Commons. De ingebedde metadata werden voorafgaand aan de upload met behulp van ExifTool verrijkt met metadata over de objecten, fotograaf en Mu.ZEE (herkomst beeld). Als handleiding hiervoor werd de publicatie “Upload van reproducties van kunstwerken uit het Groeningemuseum op Wikimedia Commons” op CEST geconsulteerd. De uploads van Mu.ZEE zijn te vinden op https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Images_from_Mu.ZEE_upload_1. In totaal gaat het om 717 digitale beelden bij 518 records, waarbij data op Wikidata en beelden op Wikimedia Commons werden gekoppeld:

- James Ensor: 368 afbeeldingen bij 350 records
- Léon Spilliaert: 332 afbeeldingen bij 151 records
- Frits Van den Berghe: 12 afbeeldingen bij evenveel records
- Jules Schmalzigaug: 5 afbeeldingen bij evenveel records

Deze resultaten werden voorgesteld tijdens Publiekdomeindag op dinsdag 2 februari 2021.